

2011 VAN DEPREMİNİN YÖRESİNDEKİ KÜLTÜR VARLIKLARINA OLAN ETKİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Osman Aytekin^{*}

¹Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü, Van

^{*}aytekinosman@yahoo.com

Özet: Bu çalışmada 23 Ekim ve 9 Kasım 2011 tarihleri arasında Van-Merkez ile Erciş ilçesinde yıkımcı etkileri görülen Van depreminde, ilin korunması gerekli tescilli taşınmazlardan olan eski Van kentindeki Hüsrev Paşa Külliyesi, Kaya Çelebi Camii ve Saray Kapısı; Van-Merkez Yukarı Bakraçlı Köyü'ndeki Yedi Kilise; Van Gölü'nde bulunan Akdamar adasındaki Akdamar Kilisesi ve Erciş İlçesinin Kayadibi Köyü'ndeki Anonim Kümbet'in ne derece etkilendikleri konusu incelenmiştir. Bildiri; Giriş, Deprem Nedir, Van ve İlçelerinde Gerçekleşen Depremler, Son Depremde Etkilenen Van'daki Kültür Varlıkları, Değerlendirme ve Sonuç ara başlıklardan oluşmaktadır.¹

Anahtar kelimeler: kültür varlıkları, yıkımcı etki, sVan depremi,

An Evaluation About The Effect of 2011Van Earthquake On Cultural Assets In Its Region

Abstract: The destructive effects of earthquakes in Van and its around in between October and November 2011 on registered immovable cultural assets located in the center of Van were investigated.

Considerable destruction and cracks were identified at the last community place and the minarets of the mosque belonging to Husrev Pasha Külliye ,where concrete earthquake effects can be seen on monument structures mostly in the Old City of Van and which is one of the prestige structures of the XVI. Century Ottoman period. Majority of stones in the exterior coating on the roof of the Anonymous vault which is in Van-Erciş and has a historical value of the region in terms of shrine architecture and said to have been built in the name of Kara Yusuf who is the ruler of Karakoyunlu were observed to have been destroyed

In addition, the matter of what kind of preventive measures can be taken will be queried and examples from applications will be given especially before and after earthquake especially in restoration applications.

Key words: Cultural Assets, Immovable, Registered, Külliye, Castle, Sit, Restoration.

¹ Bildirinin hazırlanması aşamasında yardımlarını gördüğüm Van Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdür Vekili Haşim ÖLMEZ, Sanat Tarihcisi Erkan KOÇ ve Jeoloji Mühendisi Necati AYTEKİN'e teşekkür ederim.

1. GİRİŞ

Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Van İli; doğuda İran sınırı ile batıda Van Gölü arasında kalan 21.823 m² yüzölçümlü topraklarda 12 ilçe, 8 belde ve 575 köye sahip olup 2010 TÜİK verilerine göre toplam 1.035.418 nüfusu barındırmaktadır. Van çevresindeki iller kuzeyden güneye doğru Ağrı, Bitlis, Siirt, Şırnak ve Hakkâri olarak sıralanmıştır. Büyükşehir olma yolunda ilerleyen Van'ın 381.163 nüfuslu kent merkezi, Van Gölünün doğusunda 1725 m. rakımda yer almaktadır.²

Van'ın tarihsel geçmişi İ.Ö. 7000 yıllarına kadar uzanır. Van Havalimanının yakınında bulunan Tilkitepe ve Muradiye-Ernis (Ünseli)'de yapılan kazılarda Kalkolitik, Bronz ve Demir çağlarına ait yerleşmeler tespit edilmiştir. Sonrasında Urartular, Medler, Persler, Büyük İskender, Selevkoslar, Ermeniler, Partlar, Romalılar, Sasaniler ve Bizans hâkim olmuştur. İ.S. 675 yılında Müslüman Araplar bölgeyi fethetmiş, daha sonra Van yine Bizanslılara geçmiştir. Yöre, uzun süre Abbasilere ve Bizanslılara bağlı yerel Ermeni beyleriyle yönetilmiştir. 11. yüzyıldan itibaren Türkmenlerin yerleşmeye başladığı Van Gölü havzası, önce Selçuklulara, sonra da İlhanlılara, Celayirilere, Karakoyunlulara ve Akkoyunlulara yurt olmuştur. Yavuz Sultan Selim'in 1514'teki Çaldıran seferi neticesinde Safeviler Doğu Anadolu'dan uzaklaştırılmasından sonra Van'da 1548'de Osmanlı egemenliği başlamıştır. 1. Dünya Savaşı'na kadar Osmanlı yönetimi sırasında Ermeniler başta olmak üzere çeşitli etnik guruplar, Van'da huzur içerisinde birlikte yaşamayı başarmışlardır.³ 1915 Rus işgaliyle baş gösteren Van'daki çeşitli sıkıntılar, 2 Nisan 1918'de Türk ordusunun zaferiyle bitirilmiştir.

2. DEPREM NEDİR

Deprem; (ya da diğer adlarıyla Yer Sarsıntısı, Zelzele) yer kabuğunda beklenmedik bir anda ortaya çıkan enerji sonucunda meydana gelen sismik dalgalar ve bu dalgaların yeryüzünü sarsması olayıdır. Depremler, insanların yaşam alanlarını yıkmaları nedeniyle başta can kayıpları olmak üzere maddi ve manevi zara neden olan afetlerin başında gelmektedir.⁴

² Van 2006 Kültür ve Turizm Envanteri I Tarihsel Değerler, İstanbul, 2006, s.13-313.

³ Van 2006 Kültür ve Turizm Envanteri I Tarihsel Değerler, İstanbul, 2006, s.55 vd.

⁴ Wikipedi Ansiklopedisi, Deprem mad.

2.1. Van ve İlçelerinde Gerçekleşen Depremler

Van bölgesi tektonik açıdan oldukça hareketli bir bölgeye sahip olup, tarih boyunca yıkıcı depremler üreten karmaşık fayların bulunduğu bir coğrafya üzerinde kurulmuştur. Türkiye deprem bölgeleri haritasında da Van ilinin önemli bir bölümü birinci ve ikinci derece deprem bölgesi olarak gösterilmektedir.⁵

Deprem konusunu ele alan araştırmacılara ait yayınlarda 1900 yılı öncesi-ne ait deprem tahminlerinin aletsel (sismometre) olmadığı ve kayıt altına alınmadıklarına dikkat çekilerek bu süreçteki depremler “Tarihsel Dönemde Oluşan Depremler” olarak tanımlanmaktadır. Bu dönemdeki depremler seyahatnameler, devletin ve dinsel kurumların arşivlerine, destanlara, edebiyat, coğrafya ve tarih kitaplarında yer alan bilgilere dayanmaktadır.⁶

1900 yılı öncesinde Van’da gerçekleşen depremler; 1110/1111, 1245, 1275, 1282, 1439, 1441, 1646/1648, 1692, 1701, 1704, 1715, 1871, 1881,1891ve 1896 olarak verilmektedir.⁷ Van’da gerçekleşen tarihsel döneme ait en iyi bilinen deprem,1646’da Osmanlı idaresi zamanında karşımıza çıkmaktadır. Özellikle bu depreme ilişkin bilgi sunan Ermeni Tarihçi Arakel Davrizhetsi’nin tespitlerinden anlaşıldığına göre; doğrudan Van kenti etkilenmiş, birçok kilise ve cami yıkılmış veya hasar görmüştür. Bu arada Eski Van Kentini çevreleyen kent surlarının bir bölümünün de yıkılmış olduğu belirtilmektedir. Depremin ardından Dönemin Osmanlı Paşası’nın İstanbul’a bir rapor sunduğu ve yeniden inşa izni istediği anlatılmaktadır.⁸ “Seyyahlara Göre Van” adlı kitabında İsmail Mangaltepe kısa da olsa Van’da gerçekleşen ilk depremlere değinmiştir. 19. Yüzyılın sonlarında birkaç kez tekrarlayan bu depremlerde; mal ve can kayıplarının yanı sıra, cami, minare ve kubbelelerin tamamına yakını yıkıldığını ve 1881’deki depremin en etkili olduğunu vurgulamaktadır.⁹

⁵ ODTU Deprem Mühendisliği Araştırma Merkezi Van Depremi Raporu, Rapor No: METU/EERC 2011-4, Kasım 2011, Ankara; T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetmeliği Başkanlığı (AFAD), Van Depremi 23 Ekim 2011 Raporu, Deprem Daire Başkanlığı, Aralık 2011; A. Özvan ve bş., “Van Yerleşkesinin Deprem Tehlikesi ve Olası Bir Depremin Sonuçları”, Deprem Sempozyumu Kocaeli 2005, s.1386-1393.

⁶ F.Ahmet Yüksel, “Ağrı Dağı Bölgesi Depremselliği”, II. Ağrı Dağı ve Nuhun Gemisi Sempozyumu, İstanbul, 2009, s.367-385.

⁷ N.N.Ambraseys-C.F.Finkel, Türkiye ve Komşu Bölgelerde Sismik Etkinlikler (Çev. M.U. Koçak), 2003.

⁸ S.M.Eğilmezler, “Tebriзли Arakel’in Kayıtlarında 1646 Van Depremi/ Tarihin İzleri”, Tarih Kütüphanesi, 26 Ekim 2011, [http:// smegilmezler.blogspot.com](http://smegilmezler.blogspot.com)

⁹ İ.Mangaltepe, Seyyahlar Gözüyle Van (XIX. Yüzyıl), İstanbul, 2009, s.57-58.

Van'daki bilimsel ölçümlere dayalı depremlerin başlıcaları şunlardır; 1941'deki Erciş-Van (5.9), 1945'deki Van (5.8), 1972 Van-Edremit (5.2) ve 1976 Muradiye-Van (7.5). Çaldıran-Muradiye çevresinde etkili olan deprem sırasında 5 bin kişi ölmüş ve önemli ölçüde yerleşimler hasar görmüştür.¹⁰

23 Ekim 2011 Pazar günü yerel saat ile 13.41 de Van merkezine yaklaşık 20 km uzaklığında bulunan Tabanlı köyü merkez üstü 7.2 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiştir. Deprem başta Van ili olmak üzere çevre illerde ve Türkiye'nin doğu ve güneydoğu illerinde de hissedilmiştir. Yaşanan bu şiddetli depremin yankıları henüz sarılamamışken 9 Kasım 2011 Çarşamba günü yerel saat ile 21.23'te Van'a bağlı Edremit ilçesi merkez üslü 5.6 büyüklüğünde ikinci bir deprem daha meydana gelmiştir. İlk deprem ağırlıklı olarak Erciş kent merkezinde ikincisi ise Van kent merkezinde etkili olmuş ve toplam 644 kişi yaşamını yitirmiştir. Bunların yanı sıra, özellikle Van ve Erciş kent merkezlerinde hemen hemen bütün binalar hafif, orta ve ağır olmak üzere hasar görmüştür. 9 Kasım 2011 tarihinden sonra Van adeta yaşanamaz algısı içerisindeyken öncelikle çadır sonrasında da konteynırlarda kışın zorlu barınma koşulları atlatılmaya çalışılmıştır.¹¹

3. SON DEPREMDEN ETKİLENEN VAN'DAKİ KÜLTÜR VARLIKLARI

3.1. Hüsrev Paşa Külliyesi:

Eski Van Kentinde yer alan yapı, Osmanlı idaresi zamanında Van Beylerbeyi Köse Hüsrev Paşa tarafından yaptırıldığı ve cami, medrese, imaret, sibyan mektebi, türbe ve handan oluştuğu vakfiyesinde belirtilmektedir. Külliye'nin önemli bir bölümü 1915 yılındaki savaş sırasında yıkılmıştır. 1967-1983 yılları arasında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce kısmen onarılmıştır. 1996-2000 yılları arasında Prof. Dr. Abdüsselam Uluçam başkanlığında kazı ve restorasyon çalışmaları yapılmıştır. Külliye'den günümüze cami, türbe, medrese, imaret, han, çifte hamam ulaşabilmiştir. Külliye'nin çekirdeğini oluşturan cami kitabesine göre H.975 /M.1567 tarihinde yaptırılmış olup halk arasında Hüsreviye ve Kurşunlu adları ile anılmakta ve Mimar Sinan'ın eseri olduğu kabul edilmektedir.¹²

¹⁰ H. Eyidoğan v.b., Türkiye Büyük Depremler Makro-Sismik Rehberi (1900-1998), İstanbul, 1991.

¹¹ T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetmeliği Başkanlığı (AFAD), Van Depremi 23 Ekim 2011 Raporu, Deprem Daire Başkanlığı, Aralık 2011.

¹² A.Uluçam, Ortaçağ ve Sonrasında Van Gölü Çevresi Mimarlığı I Van, Ankara, 2000, s.38-50.

Diyarbakır Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 10.12.1993 tarih ve 1405 sayılı kararı ile yapılar tescil edilmiştir. Yine aynı kurulun 05.05.2005 tarih ve 280 sayılı kararı ile Hüsrev Paşa Camisinin rölöve projesi onaylanmıştır. Van Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 29.09.2009 tarih ve 392 sayılı kararı ile medrese ve imaretin rölöve ve restitüsyon projeleri 04.11.2009 tarih 417 sayılı kararı ile cami, medrese ve imaretin restorasyon projesi onaylanmış ve ilgili kararlar doğrultusunda uygulamalar yapılarak önemli ölçüde bitirilmiştir.

Van Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu uzmanlarınca deprem sonrası yapılan inceleme sonucunda;

- Son cemaat yerinin kısmen çöktüğü ve kalan kısmının tehlike arz ettiği,
- Son cemaat yerindeki taşıyıcı sütun ayaklarında kırılmaların olduğu,
- Minarede statik çatlakların olduğu, derz ayrılmalarının ve taşların bu-
lundukları yerden öne doğru çıkıntı yaptıkları,
- Camii içerisinde kubbe kasnağında çatlakların ve yer yer taş düşmelerinin
olduğu,
- Caminin iç mekânının kubbe, kubbe geçiş elemanı tromplarda ve pencere
lentolarında çatlakların olduğu,
- Restorasyonu henüz tamamlanan imaret ve medrese tonozlarında çatlak-
ların olduğu tespit edilmiştir (Foto 1 ve 2).

Foto. 1

Foto. 2

3.2. Kaya Çelebi Camii

Eski Van Kenti'nde ve Hüsrev Paşa Camisinin doğusunda yer alan yapı, Kaya Çelebizade Koçibey tarafından 1660 yılında yapımına başlandığı ve Cem Dedemoğlu Mehmed Bey tarafından tamamlanmıştır. 1915'de tahrip olan cami, 1992-1993 yılları arasında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restore edilmiştir.¹³

¹³ Uluçam, a.g.e., s.51-54.

Diyarbakır Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 10.12.1993 tarih ve 1405 sayılı kararı ile tescil edilmiştir. Van Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 29.11.2008 tarih ve 279 sayılı kararı ile rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri onaylanmıştır.

Yapılan inceleme sonucunda;

- Son cemaat yerindeki kubbelerde çatlakların oluştuğu ve bu durumun tehlike arz ettiği,
- Son cemaat yerindeki taşıyıcı sütun ayaklarında kırılmaların oluştuğu,
- Minarenin kısmen yıkıldığı; geri kalan kısmında statik çatlakların oluştuğu, derz ayrılmalarının ve taşların buldukları yerden öne doğru çıkıntı yaptıkları,
- Camii içerisinde kubbe kasnağında çatlakların ve yer yer taş düşmelerinin olduğu,
- Caminin iç mekânının kubbe, kubbe geçiş elemanı tromplarda ve pencere lentolarında çatlakların oluştuğu tespit edilmiştir (Foto 3 ve 4).

Foto. 3

Foto. 4

3.3. Saray Kapısı

Eski Van Kenti'ni çevreleyen iç surun Hüsrev Paşa Camisinin önünde bulunan kapı bazı yayınlarda Orta Kapı olarak da anılmaktadır. 4.40 m. açıklığında tuğladan örülmüş sivri kemerli bir yapı olarak Osmanlı dönemine ait olduğu bilinmektedir.¹⁴

Diyarbakır Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 10.12.1993 tarih ve 1405 sayılı kararı ile tescil edilmiştir. Van Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 25.02.2010 tarih ve 526 sayılı kararı ile restitüsyon ve restorasyon projeleri onaylanmıştır. Yapılan inceleme sonucunda;

¹⁴ Uluçam, a.g.e., s.21.

- Restorasyonu biten Saray Kapının kuzey cephesinin içe bakan kısmının çoğunlukla yıkıldığı ve kapının kullanılamaz ve tehlike arz ettiği tespit edilmiştir (Foto 5 ve 6).

Foto. 5

Foto. 6

3.4. Yedi Kilise (Varak Vank) Manastırı

Van merkezinin 9 km güneydoğusunda bulunan Yukarı Bakraçlı Köyü'nde yer alan yapı topluluğu, Ermenilerce 10. yüzyıl itibarıyla yapılaşmaya başlanmış ve günümüze beş kilise, bir jamatun, bir kütüphane ve bir çan kulesi ulaşabilmektedir.¹⁵

Diyarbakır Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 17.06.1997 tarih ve 1978 sayılı kararı ile Kültür Varlığı olarak tescil edilmiştir. Van Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 16.03.2011 tarih ve 799 sayılı kararıyla rölöve ve restitüsyon projeleri onaylanmıştır. Restorasyon projeleri ise henüz onaylanmamıştır.

Yapılan inceleme sonucunda;

- Günümüzde sadece apsis bölümü kalan Aziz Sophia Kilisesinin örtü sistemini oluşturan yarı sağlam kubbenin deprem sonucunda tamamen yıkıldığı,
- Kutsal Meryem Kilisesinin Jamatun bölümünün batısında bulunan üç gözlü revaklı kısmın tamamen yıkıldığı toprak ve taş yığını haline geldiği anlaşılmıştır. Bu nedenle giriş kapısı tamamen toprak ve taş yığını ile kaplandığından dolayı taşınmazın iç kısmına girilememiştir. Bu nedenle deprem sonrası yapının iç kısmında hasar olup olmadığı da tespit edilememiştir. Yapının çevresinde yapmış olduğumuz inceleme sonucunda başka bir hasarın olmadığı gözlemlenmiştir (Foto 7 ve 8).

¹⁵ Uluçam, a.g.e., s.80-89.

Foto. 7

Foto. 8

3.5. Akdamar Manastır Kilisesi

Van-Gevaş ilçesi sınırları içerisinde, göl kıyısından 4 km açıkta yer alan Akdamar adası üzerinde yer alan yapı 915-921 tarihleri arasında Vaspurakan Ermeni Kralı Gagik tarafından yaptırılmıştır. Saray (Kutsal Haç) Kilisesi olarak da bilinen yapı, 1895 yılına kadar bölgedeki Ermeni Patrikliğinin de merkezi olarak işlev görmüştür. Çeşitli eklemelerle günümüze ulaşan kilise özellikle cephesindeki plastik süslemeleriyle manastırın ayakta kalan en görkemli elemanıdır.¹⁶

Diyarbakır Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 10.12.1993 tarih ve 1405 sayılı kararı ile tescil edilmiştir. Akdamar Kilisesi'ne ait rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri, Diyarbakır Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 09.12.2004 gün ve 84 sayılı kararı ile projeleri onaylanmış ve uygulama tamamlanmıştır.

Yapılan inceleme sonucunda;

- Ana Kilise yapısının güneye bakan cephesinde bulunan pencere üstünde duvar çatlaklarının oluştuğu,
- Ana giriş kapısını üzerindeki haç motifli taşlarda derin çatlakların oluştuğu,
- Güney cephede bulunan Çan Kulesinin üzerinde bulunan sütuncelerden birinin ayak kısmının kırıldığı tespit edilmiştir (Foto 9 ve 10).

¹⁶ Uluçam, a.g.e., s.90-106.

Foto. 9

Foto. 10

3.6. Anonim (Kara Yusuf-Zortul) Kümbet

Van-Erciş ilçesi Çatakdişi (Zortul) Köyü yakınında bulunan yapının kitabesi olmamakla birlikte Karakoyunlu hükümdarı Kara Yusuf'a ait olabileceği ve 15. Yüzyılda inşa edildiği kabul edilmektedir. Vakıflar Genel Müdürlüğüne kısmen onarılmıştır. İki katlı Selçuklu plan geleneği ve cephesindeki plastik süslemeleriyle dikkat çekmektedir.¹⁷

Van Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 16.06.2010 tarih ve 650 sayılı kararı ile tescil edilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda;

- Kümbetin mummylık kısmı sağlam durumda bulunup birinci katı büyük ölçüde yıkılmıştır. Piramidal çatısı tamamı ile yıkılmış, kuzey yönündeki duvar ise kısmen ayakta kalmıştır (Foto 11 ve 12).

Foto. 11

Foto. 12

¹⁷ Uluçam, a.g.e., s.182-186.

4. DEĞERLENDİRME

Ülkemizde korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarına ilişkin Osmanlı döneminde başlayan düzenlemeler Cumhuriyet döneminde çağdaş bir yapıya bürünerek halihazırda Kültür ve Turizm Bakanlığı'nun uhdesinde sürdürülmektedir. Buna paralel olarak 2863 sayılı yasa çerçevesinde Van'da da 2006 yılında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun kurulmasıyla yörede tespit ve tescil çalışmalarının hızla yürütmesi sağlanmıştır.

Bildirimizin içeriğinden de anlaşılacağı üzere Van ve çevresi 1. ve 2. derece deprem kuşağında bulunması ile Ortaçağ'dan beri hemen her yüzyıl içerisinde farklı büyüklüklerde depremler olmuş ve can kayıplarının yanı sıra özellikle dini, askeri ve sivil yapıların yıkılmasına neden olmuştur.

Ekim-Kasım 2011 Van depreminin de Van-Merkez ve Erciş ilçelerindeki tescilli taşınmazlar üzerinde hafif, orta ve yıkıcı tesirleri olmuştur. Yörede ilk kez uzman incelemelerine dayanan depremden etkilenmiş taşınmaz kültür varlıklarına yönelik çalışmalar Van Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na başlatılmış ve 23.11.2011 ile 24.01.2012 toplantılarında mevcut yasa çerçevesinde kararlar alınmış ve ilgili birimlere bildirilmiştir.

5. SONUÇ

Ülkemizin önemli bir bölümü ile birlikte Van ilimiz de yıkıcı deprem kuşağında bulunduğuna göre, zorlu süreçlerden sonra uygulanabilen ve parasal olarak pahalıya mal olan tescilli taşınmaz restorasyon projelerinde; gerekirse kanun ve yönetmelik düzenlemeleriyle, deprem dayanıklılığına ilişkin ivedilikle akılcı çözümler üretilmesi gereği bir kez daha ortaya çıkmış bulunmaktadır.